

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНИК „ЕКОНОМИЈА НА ПАРИ БАНКАРСТВО И ФИНАНСИСКИ ПАЗАРИ (ВТОРО ИЗДАНИЕ)” ОД ПРОФ. Д-Р ВЕСНА ГЕОРГИЕВА-СВРТИНОВ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и Одлуката бр. 1202-123/32 од 25.10.2021 година, донесена на 210. редовна седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет, одржана на 25.10.2021 год., избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Марија Гогова-Самоников, вонреден професор на Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип и
- проф. д-р Љупчо Давчев – вонреден професор на Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Рецензентската комисија е формирана заради изготвување на извештај - рецензија за приложениот ракопис (учебник) со наслов „Економија на пари банкарство и финансиски пазари (второ издание)“ од авторката проф. д-р Весна Георгиева-Свртинов, наменет за студентите на прв циклус студии на Економскиот факултет, како и за останати единици на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Економскиот факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебникот „Економија на пари банкарство и финансиски пазари (второ издание)“ од авторката проф. д-р Весна Георгиева-Свртинов претставува заокружена целина на материјалот поврзан со економијата на парите банкарството и финансиските пазари.

Изучувањето на економијата на парите, банкарството и финансиските пазари е од големо значење како за физичките, така и за правните лица. Оваа книга ги поврзува областите на макроекономијата и финансиите. Целта на книгата е да се испита како функционираат финансиските пазари и финансиските институции кои се дел на финансискиот систем, но и каква е улогата на парите во економијата. Учебникот е наменет за изучување на предметот Економија на пари банкарство и финансиски пазари од страна на студентите на следните насоки на прв циклус на студии: Менаџмент и маркетинг (петти семестар, со неделен фонд на часови 2+1+1), Бизнис економија (петти семестар, со неделен фонд на часови 2+1+1), Сметководство и ревизија (трети семестар, со неделен фонд на часови 2+1+1).

Податоци за обемот на ракописот: Учебникот содржи 272 страници, кои содржат теоретска разработка на тоа колкаво и какво е значењето на финансискиот систем за економијата во секоја земја, што претставуваат финансиските пазари и како се вреднуваат хартиите од вредност, како може преку концептот на нето сегашна вредност да направиме избор во кој вид финансиски инструмент да го вложиме нашето богатство, понатаму какво е значењето на депозитните (комерцијалните) банки за економијата во секоја земја, како централните банки ја спроведуваат монетарната политика и како со помош на монетарната политика може да се влијае на важни економски варијабли во економијата, како што се: инфлацијата, невработеноста, економскиот раст, стабилноста на каматните стапки, стабилноста на националната валута, но и конфликтот кој може да настане ако се остваруваат повеќе цели истовремено, како и бројни практични примери, илустрации и вежби, кои им овозможуваат на студентите многу полесно разбирање и совладување на оваа значајна и динамична проблематика. Трудот е пишуван во А4 формат, со единичен проред, со употреба на фронт Agial, големина на буквите 11. Сметаме дека обемот на трудот

и неговата содржина ги задоволуваат критериумите согласно со предвидениот број на часови и одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Трудот е креиран врз основа на потребата од создавање на учебно помагало, кое од теоретски и од практичен аспект ќе им овозможи на студентите стекнување на знаење за економијата на парите, банкарството и финансиските пазари. Бројни примери од секојдневието кои се разработени во учебникот го потврдуваат значењето на оваа економска проблематика во секојдневниот живот и поради тоа сметаме дека изучувањето на оваа дисциплина секојдневно станува повеќе од потребна.

Сметаме дека овој учебник се одликува со голема теоретска и практична значајност, како за студентите, така и за сите останати субјекти кои имаат интерес во оваа проблематика, т.е. кои се веќе вработени, во комерцијалните банки, во централната банка, во осигурителните компании, во инвестициските фондови, во брокерските друштва итн.

Краток опис на содржината: Содржински трудот е конципиран во 6 поглавја, за кои следи кратка презентација на нивните цели и структура.

Во првата глава се дава краток преглед на финансискиот систем, на неговата структура и на неговото значење за економијата на секоја земја. Финансискиот систем е дел од нашето секојдневие, кое авторот го објаснува со примери од секојдневието. Но, не само за физичките лица, финансискиот систем е битен и за правните лица. Така, компаниите земаат заеми со кои започнуваат со работа, но позајмуваат и за да се модернизираат и да го зголемат обемот на своето работење, со што се зголемува бројот на работни места. Финансискиот систем, покрај на секојдневниот живот на правните и на физичките лица влијае и на економијата на секоја земја. Секоја држава настојува да има развиен финансиски систем, бидејќи од него зависи долгорочниот раст и развој на економскиот систем.

Втората глава од учебникот е посветена на финансиските пазари, кои претставуваат еден дел од финансискиот систем, а чија цел е да вршат трансфер на фондови од луѓето кои имаат вишоци кон оние кои имаат недостаток на финансиски средства. Притоа се истакнува дека од тоа како функционираат финансиските пазари зависи не само личното богатство на поединците и бизнисите, туку и економскиот раст на секоја земја. Една од причините зошто некои земји во светот останале сиромашни е лошото функционирање на финансиските пазари. Во овој дел посебен акцент се става на пазарот на обврзници и на пазарот на акции, но и на пазарот на краткорочни хартии од вредност и се прави јасна дистинкција меѓу нив. На крајот од оваа глава се анализираат бројни карактеристики кои ги поседуваат овие хартии од вредност, со помош на кои можеме да се одлучиме во каков вид финансиски инструмент е најдобро да ги вложиме нашите пари.

Третата глава глава од учебникот е посветена на фундаменталниот принцип на финансискиот менаџмент - временската вредност на парите, во кој се објаснува зошто субјектите ја преферираат сегашноста во однос на иднината, кога одлучуваат дали би сакале да располагаат со истата сума на пари денес или утре. Покрај неизвесноста од иднината, стравот од инфлација и разни субјективно-психолошки причини, најголемата причина за преферирање на сегашноста е можноста за инвестирање, т.е. за вложување на парите и добивање на одреден надоместок или принос во вид на камата. Притоа се истакнува дека принципот на временската вредност на парите е темел на сите видови инвестициски одлуки, било да се работи за вложувања во реални добра или во финансиски инвестиции.

Во четвртата глава се анализира работата на разни видови на финансиски институции, но и се дава одговор на прашањата: Зошто финансиските институции како финансиски посредници се толку значајни за работењето на финансиските пазари и зошто тие се најстрого регулирани бизниси во секоја економија.

Петтата глава е посветена на комерцијалните банки кои се дел од финансиските институции, но поради нивното големо значење во финансискиот систем на секоја земја, авторката ги издвојува во посебно поглавје.

Комерцијалните банки се финансиски посредници со кои обичниот човек најчесто стапува во контакт. Нивната основна цел е да примаат депозити од луѓето кои штедат и да даваат заеми на оние на кои им се потребни. Во овој дел исто така се анализираат

и различните видови на ризици со кои се соочуваат банките во своето работење, како и можностите тие да се елиминираат или намалат.

Во шестата глава се анализира значењето на монетарната политика и на централните банки како носители на оваа политика. Во овој дел најпрво се анализира значењето на парите во економијата. Притоа се истакнува дека покрај тоа што парите ни служат како средство за плаќање на потребните добра и услуги, тие се варијабли кои влијаат на сите значајни економски големини во едно општество, како: стапката на општествениот раст, нивото на националниот доход, нивото на цените, каматните стапки итн. Но, освен тоа што парите имаат значење во рамките на националната економија, од значење е и нивната релација и со светската економија. Така, претприемачите, извозниците, увозниците, но и туристите, се заинтересирани за вредноста на домашната валута во однос на странските валути. Доколку, пак, постои неусогласеност меѓу понудата и побарувачката на пари во економијата, може да се случи инфлација или дефлација, кои предизвикуваат многу негативни економски ефекти. На крајот од оваа глава се анализираат стратегиите и инструментите кои централните банки ги користат за постигнување на основната цел – ценовната стабилност.

Преку презентираниот начин на обработка на одделните глави од учебникот, сметаме дека е постигната главната цел на авторот – да им помогне на студентите, а и на оние кои се вработен во комерцијалните банки, во централната банка, во инвестиционите фондови да ја разберат улогата и значењето на финансискиот систем. Исто така, на инвеститорите да им помогне да го разберат функционирањето на финансиските пазари, вреднувањето на финансиските инструменти и да можат да одлучат каде е најпогодно да ги вложат своите заштеди. Исто така, целта е студентите да го разберат големото значење на комерцијалните банки кои се дел од финансиските институции. Покрај тоа се анализира значењето на монетарната политика и на централните банки како носители на оваа политика, како и значењето на парите во економијата, кои и покрај тоа што се средство за плаќање тие се и варијабли кои влијаат на сите значајни економски големини во едно општество.

Согласно со горенаведените констатации, а врз основа на детално анализирање на содржината на ракописот, го даваме следниот

ЗАКЛУЧОК

Учебникот „Економија на пари банкарство и финансиски пазари (второ издание)“ од авторката проф. д-р Весна Георгиева-Свртинов претставува сеопфатна целина на материјата поврзана со економијата на парите, банкарството и финансиските пазари. Авторката презентира успешна комбинација на теоретскиот и практичниот аспект на проблематиката, со цел предметната материја да се доближи до студентите и да им се помогне да научат како оваа комплексна проблематика да ја применат во практичната работа. Се надеваме дека студентите ќе стекнат соодветни знаења, кои понатаму ќе можат да ги применат како во изучувањето на останатите предметни дисциплини, така и во нивната понатамошна професионална работа.

Оваа дисциплина ќе им помогне на студентите кои во иднина би се вработиле во комерцијалните банки, во централната банка, во инвестициските фондови, во брокерските друштва итн. Исто така, учебникот е од корист и за пошироката стручна јавност за подобро да ја разберат улогата на парите, банкарството и финансиските пазари за економијата во целина. Од оваа причина, препорачуваме истиот да биде објавен.

Врз основа на изнесеното, имаме особена чест на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип да му предложиме учебникот со наслов „Економија на пари банкарство и финансиски пазари (второ издание)“ од авторката проф. д-р Весна Георгиева-Свртинов да го одобри за издавање.

РЕЦЕНЗЕНТИ

**Проф. д-р Марија Гогова-Самоников, с.р.
Проф. д-р Љупчо Давчев, с.р.**